

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 228/06-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. júla 2006 predbežne prerokoval sťažnosť P. K., bytom P., zastúpeného advokátom JUDr. J. V., so sídlom Advokátska kancelária, P., namietajúcu porušenie jeho základných práv upravených v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom a uznesením Okresného súdu Prievidza č. k. 8 C 83/2004-12 z 27. septembra 2004, postupom a uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 19 Co 265/04-18 z 10. decembra 2004 a postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 45/2005 z 24. októbra 2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. februára 2006 doručená sťažnosť P. K., bytom P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. V., so sídlom Advokátska kancelária, P., v ktorej namieta porušenie svojich základných práv upravených v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a uznesením Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) č. k. 8 C 83/2004-12 z 27. septembra 2004, postupom a uznesením Krajského súdu

v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 19 Co 265/04-18 z 10. decembra 2004 a postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 45/2005 z 24. októbra 2005.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ si žalobou z 24. mája 2004 uplatnil nárok na náhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti z titulu odškodnenia pracovného úrazu. Okresný súd napadnutým uznesením konanie zastavil a rozhodol, že po právoplatnosti bude vec postúpená Ústrediu Sociálnej poisťovne Bratislava (ďalej len „poisťovňa“) s odôvodnením, že s účinnosťou od 1. januára 2004 je rozhodovanie o predmetných nárokoch v právomoci poisťovne. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol napadnutým uznesením krajský súd tak, že potvrdil uznesenie okresného súdu ako vecne správne a zároveň pripustil vo veci dovolanie podľa § 239 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, t. j. z dôvodu, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, pričom najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol.

Podľa názoru sťažovateľa je rozhodnutie o jeho nároku v právomoci všeobecných súdov. Tento názor opiera sťažovateľ okrem iného aj o priložené uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Rks 1/05 z 29. apríla 2005 a list poisťovne č. 22-2117-AC 11/2004 z 18. októbra 2004. Na základe toho sťažovateľ tvrdí, že označené súdy vec nesprávne právne posúdili, čím došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a navrhuje, aby ústavný súd vo veci jeho sťažnosti vydal nasledovné rozhodnutie:

„1. Právo P. K. na spravodlivé rozhodnutie veci bez zbytočných prieťahov a zákonným sudcom podľa čl. 46 ods. 1 a 48 ods. 1, 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Okresnom súde v Prievidzi pod č. 8 C 83/2004, na Krajskom súde v Trenčíne pod č. 19 Co 265/04 a na Najvyššom súde SR v Bratislave pod č. 2 Cdo 45/2005 porušené bolo.

2. Uznesenie Okresného súdu v Prievidzi č. 8 C 83/2004-12 zo dňa 27. 09. 2004, uznesenie Krajského súdu v Trenčíne č. 19 Co 265/04-18 zo dňa 10. 12. 2004 a Najvyššieho

súdu SR v Bratislave č. 2 Cdo 45/2005 zo dňa 24. 10. 2005 sa zrušujú a Okresnému súdu v Prievidzi sa prikazuje vo veci konať bez zbytočných prieťahov.

3. P. K. súd priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume Sk 500.000,- /slovom päťstotisíc slovenských korún/, ktoré je Najvyšší súdu SR v Bratislave povinný zaplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Najvyšší súd v Bratislave je povinný nahradiť P. K. trovy právneho zastúpenia v sume Sk 5.788,- /slovom päťtisíc sedemstoosemdesiatosem korún slovenských/ k rukám advokáta JUDr. J. V. na účet č. ... vedený vo Všeobecnej úverovej banke a. s. pobočka P. do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („...ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní ktoré mu predchádzalo alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

V danom prípade bol o napadnutom uznesení okresného súdu oprávnený rozhodnúť v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku krajský súd a o napadnutom uznesení krajského súdu najvyšší súd, čo principiálne vylučuje právomoc ústavného súdu rozhodovať o porušení základných práv sťažovateľa označenými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu.

Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa bolo zistiť, či sú právne závery, o ktoré

najvyšší súd oprel svoje uznesenie sp. zn. 2 Cdo 45/2005 z 24. októbra 2005 zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné. Za týmto účelom ústavný súd preskúmal obsah odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„...So zreteľom na žalobcom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameral na otázku opodstatnenosti tvrdenia dovolateľa, že o jeho nároku na náhradu škody (straty na zárobku po skončení práceneschopnosti) z titulu odškodnenia pracovného úrazu, ktorý utrpel u žalovaného dňa 24. 5. 1983, ... mal rozhodovať všeobecný súd (...).

O nárokoch zamestnanca vyplývajúcich zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania, prejednávali a rozhodovali o nich súdy ako o sporoch, vyplývajúcich z pracovného vzťahu (§ 7 ods. 1 O. s. p.). Išlo o nároky na náhradu za stratu na zárobku alebo stratu na dôchodku, za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, účelne vynaložené náklady spojené s liečením a vecnú škodu (§ 198 ods. 1 písm. a) až d) Zákonníka práce – zák. č. 311/2001 Z. z. v znení účinnom do 1. januára 2004, ďalej len Zákonníka práce).

Zákomom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len Zákon o sociálnom poistení) došlo k viacerým zmenám, ktoré sa okrem iných zmien týkali aj oblasti právomoci súdov. Z § 294 bodu 27 uvedeného zákona vyplýva, že (okrem iného) boli zrušené ustanovenia § 198 ods. 1 písm. a/ až c/, ako aj ustanovenia § 199 až § 213 Zákonníka práce. Z uvedeného vyplýva, že jediným nárokom upraveným v Zákonníku práce z titulu pracovného úrazu alebo choroby z povolania zostala vecná škoda. Ostatné nároky sú upravené v Zákone o sociálnej poisťovni, pričom nároku za stratu na zárobku alebo stratu na dôchodku zodpovedajú nároky na úrazový príplatok (§ 85 a nasl. zákona), resp. nárok na úrazovú rentu (§ 88 a nasl. zákona), nároku na náhradu nákladov na výživu pozostalých (§ 204 ods. 1 písm. c/ Zákonníka práce) zase zodpovedá nárok na pozostalostnú úrazovú rentu (§ 92 a nasl. zákona).

Od účinnosti novej právnej úpravy, t. j. od 1. januára 2004 o uvedených nárokoch (ako aj o ďalších úrazových dávkach uvedených vo štvrtej hlave Zákona o sociálnej poisťovni) rozhoduje Sociálna poisťovňa, ktorej právomoc na prejednanie a rozhodovanie v týchto veciach vyplýva z ustanovenia § 177(...).

Právomoc Sociálnej poisťovne však nie je daná vo veciach nárokov na zvýšenie bodového hodnotenia bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v zmysle zákona č. 437/2004 Z. z., lebo z tejto osobitnej právnej úpravy vyplýva, že o týchto nárokoch rozhoduje súd.

Právomoc Sociálnej poisťovne nie je daná ani vo veciach nárokov na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo po uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity, na náhradu za stratu na dôchodku a na náhradu nákladov na výživu pozostalých, ktoré boli uplatnené na súde, a o ktorých treba rozhodnúť podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 (§ 272 ods. 5, 6 Zákona o sociálnej poisťovni), lebo o týchto nárokoch rozhodoval vždy súd, ako o spore z pracovného vzťahu (7 ods. 1 O. s. p.) a o týchto nárokoch sa v zmysle novej právnej úpravy už nerozhoduje.

Dôsledkom vyššie uvedených skutočností je ďalší záver, spočívajúci v tom, že vo veciach nárokov na náhradu škody, spôsobenej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania uplatnených na súde (a teda aj vzniknutých) do 1. januára 2004, je daná právomoc súdu. Z tejto právomoci je (po zohľadnení § 272 ods. 5, 6 Zákona o Sociálnej poisťovni) vyňatý nárok na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo po uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a nárok na náhradu nákladov na výživu pozostalých za obdobie po 31. decembri 2003, lebo tieto nároky sa od 1. januára 2004 zo zákona považujú za úrazovú rentu (§ 272 ods. 3 Zákona o sociálnej poisťovni), resp. za pozostalostnú úrazovú rentu (§ 272 ods. 4 Zákona o sociálnej poisťovni), o ktorých v súlade s § 172 ods. 2, ods. 3 písm. a/ citovaného zákona rozhoduje Sociálna poisťovňa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto z vyššie uvedených dôvodov dospel k záveru, že na konanie o žalobcom uplatňovanom nároku na náhradu za stratu na zárobku z titulu pracovného úrazu, za obdobie od 1. 5. 1993 do 21. 12. 2003, ktorý bol uplatnený na súde až návrhom došlým dňa 24. 5. 2004 (t. j. za účinnosti zák. č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov), nie je daná právomoc súdu v zmysle § 7 O. s. p.

Dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že v prejednávanej veci bol pre posúdenie právomoci súdu vo veci konať a rozhodovať, rozhodujúci dátum podania žalobného návrhu na súd, t. j. uplatnenie sporného nároku, ku ktorému došlo dňa 24. 5. 2004. “.

V záujme objektívneho posúdenia sťažnosti si ústavný súd ešte pred predbežným prerokovaním sťažnosti vyžiadal aj stanovisko predsedu najvyššieho súdu k sťažnosti sťažovateľa, v ktorom predseda najvyššieho súdu popri stotožnení sa z vyššie citovanou argumentáciou z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu zdôraznil, že „... *Sťažovateľovi nebola odňatá možnosť domáhať sa svojho práva na súde, pretože rozhodnutie Sociálnej poisťovne podlieha súdnemu prieskumu (§ 219, § 220 Zákona o sociálnej poisťovni*“. Ďalej uviedol, že „*Rozhodovacia prax Najvyššieho súdu je jednotná v riešení právomoci Sociálnej poisťovne rozhodovať o vyššie uvedených nárokoch uplatnených po 1. 1. 2004. Rozhodnutie z 29. apríla 2005 sp. zn. 4 Rks 1/05, na ktoré sťažovateľ poukazuje riešilo prípad nároku uplatneného na súde 19. 2. 2003, teda pred účinnosťou Zákona o sociálnej poisťovni*“.

Ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby sa k stanovisku predsedu najvyššieho súdu v určenej lehote vyjadril. Právny zástupca sťažovateľa na túto výzvu ústavného súdu reagoval takto:

„Podľa môjho názoru nemôže byť pre posúdenie mojich nárokov rozhodujúca procesná skutočnosť – kedy bol podaný návrh na začatie konania o priznanie náhrady za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti, ale rozhodujúcou skutočnosťou je hmotné právo, ktoré treba aplikovať pri posudzovaní mojich nárokov.

Je nesporné, že z hľadiska hmotného práva treba postupovať podľa § 190 a nasl. zák. č. 65/1965 Zb., svoje nároky uplatňujem za obdobie do 31. 12. 2003, pričom o týchto nárokoch nemôže rozhodovať Sociálna poisťovňa Bratislava, ktorej právomoci sú dané len pri posudzovaní nárokov, ktoré vznikli od 01. 01. 2004 a tento môj názor je potvrdený aj uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 20. 04. 2006 sp. zn. 3 Rks 2/2006, ktorého ftc. v prílohe pripájam.“

Na základe preskúmania napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, stanoviska predsedu najvyššieho súdu k sťažnosti sťažovateľa a dokumentácie predloženej sťažovateľom ústavný súd dospel k záveru, že právne závery, o ktoré najvyšší súd oprel svoje uznesenie sp. zn. 2 Cdo 45/2005 z 24. októbra 2005, sú z ústavného hľadiska plne

akceptovateľné a udržateľné, a preto v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou sťažnosť sťažovateľa odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Po odmietnutí sťažnosti sťažovateľa nebol už právny dôvod zaoberať sa jeho ostatnými návrhmi, t. j. návrhom na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a návrhom na náhradu trov právneho zastúpenia.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2006